

Szlovákia előtt is kinyílnak az Európai Unió kapui?

1997. december 13-án a luxemburgi kormányzói értekezleten még úgy ítélték meg, hogy Bulgáriával, Romániával, Szlovákiával, Lettországgal és Litvániával a Bizottság egyelőre nem javasolja a csatlakozási tárgyalásokat. Szinte valamennyi felsorolt országnál a piacgazdasággal volt probléma. Szlovákia az egyetlen, amely ezen a téren jó minősítést kapott, a politikai kritériumokat viszont nem teljesítette: „nem felel meg az EU demokráciakövetelményének”¹. Vele ezért nem javasolták a tárgyalások elkezdését.

A helyzet azonban megváltozott. A nem megfelelő demokráciakövetelmények fő okozója, a Mečiar-kormány ugyanis kudarcot vallott az 1998-as parlamenti választásokon. Hogy az igazsághoz hűek maradjunk, be kell vallanunk, hogy a választásokat hivatalosan ugyan megnyerte a jogászdoktor Vladimir Mečiar, és Pártja, a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (HZDS), ám a Ján Slota féle Szlovák Nemzeti Párton kívül más nem volt hajlandó lepaktálni vele, így a választásokon elért 28%-a kevés volt a kormányalakításhoz. Pedig a legújabb autósztráda-szakaszt maga a gyönyörű Claudia Schiffer adta át a szlovák (és reményei szerint nemzetközi ?!) közlekedésnek, a párt kampányának részeként.

Így október 30-án az addigi ellenzék, az SDK, SDL, SOP és MKP alakíthatott koalíciós kormányt Mikuláš Dzurinda vezetésével, „véget vetve a Szlovákiát nemzetközi elszigeteltségbe taszító vad kormányzásnak”². Történt ez sokak örömére, és sokak bánatára, hiszen a szeptember 25-én és 26-án tartott kétnapos választásokon a szavazásra jogosult lakosság 84,24 %-a vett részt.

Minden okunk megvan azt feltételezni, hogy a választási kedv egyenes arányosságban állt az állampolgárok elégedetlenségével, hiszen az 1994 és 1998 közötti időszakban Mečiar már az HZDS vezetőjeként teljhatalommal, gyakorlatilag maffiamódszerekkel irányította az országot. Ez volt az az időszak, amikor Madeleine Albright amerikai külügyminiszter azt nyilatkozta, hogy „Európa térképén jelenleg van egy fekete folt, amit Szlovákiának hívnak.”³ Olyan események zajlottak az országban, amelyek nemzetközi sajtóvisszhangot váltottak ki. Mečiar amnesztiával számos antiszociális elemet engedett szabadon a börtönökből, akiket eszközként használt az egykori állami cégek privatizálásához. Az egykori állami bevételeket hozó gyárak magánkézbe kerültek, és az helyett, hogy ezekkel a cégekkel bármit kezdtek volna az

¹ https://www.europarl.europa.eu/summits/lux1_en.htm

² https://www.bumm.sk/archivum/2013/09/26/87161_15-eve-bukott-meg-meciar-nem-tudni-hol-van

³ <https://napunk.dennikn.sk/hu/2947676/napunk-newsfilter-80-eves-szlovakia-egyik-szegyene/>

újdonsült tulajdonosi körök, csak arra használták őket, hogy szétlopják, eladják, és kölcsönöket vegyenek fel rájuk. Pedig 1995 júniusában még II. János Pál pápa is az országba látogatott, de imái és áldása nem hozták meg a kívánt eredményt. Mečiar nem titkolta a magyar kisebbséggel szembeni gyűlöletét, és visszaadta a magyaroknak Grünwald Béla túlkapásait, hiszen leváltatta a magyar gimnáziumok igazgatóságát, sőt, az 1921 óta érvényben lévő kétnyelvű bizonyítványokat is beszüntette, és a magyar intézmények kénytelenek voltak teljesen szlovák nyelvű bizonyítványokat kiosztani. (Tiltakozásképpen sok diák ezt nem volt hajlandó átvenni, és voltak országos szintű tiltakozások is, melyeknek nemzetközi híre ment, de a kormányt ez nem hatotta meg.) De még ezt is sikerült felülmúlni, hiszen 1996. január elsejétől érvénybe lépett az államnyelvről szóló törvény, vagy ismertebb nevén a „Nyelvtörvény”, ami kötelezővé tette a szlovák nyelv használatát mindennemű hivatali ügyintézésben, a magyar nyelv használatának megengedése nélkül. Kemény idők jártak a nemzetiségi kisebbségekre, s bár Michal Kováč köztársasági elnököt többször is felszólították, hogy tegyen valamit, keze meg volt kötve, hiszen Mečiar a SIS, azaz a Szlovák Titkosszolgálat segítségével elraboltatta a fiát, ifj. Michal Kováčot. Az ügyben koronatanúként szereplő Róber Remiáš autójával együtt felrobbantották Pozsonyban, „mert Remiáš azzal a külföldre menekült volt titkosszolgálati ügynökkel, Oskár Fegyveressel tartotta a kapcsolatot, aki bevallotta, hogy a titkosszolgálat embereként jelen volt ifj. Michal Kováč elrablásánál.”⁴

1996. július 3-án a „Szlovák Parlament jóváhagyja a területi és közigazgatási felosztásról szóló törvényt. A jogszabály az államigazgatási körzetek megszüntetésével felszámolta a magyar többségű kistérségeket.”⁵ Mečiar ezekre az eseményekre, mint belügy hivatkozott, s valószínűleg ugyanezzel a indítékkal történhetett meg, hogy „1997. május 23-án Gustáv Krajčí belügyminiszter meghiúsította a NATO-csatlakozásról és a nép általi elnökválasztásról kiírt népszavazást. S ha ez még nem lenne elég, 1998. március 2-án véget ér Michal Kováč államfő megbízatási időszaka, így jelenleg Szlovákiának nincs is köztársasági elnöke.”⁶ Az STV, azaz a Szlovák Állami Televízió ebben az időszakban „propagandacsatornává silányult, de egyre több embernek lett elege a balkáni állapotokból, főleg, mivel Szlovákia ekkoriban nagyon közel került ahhoz, hogy kimaradjon az európai integrációból.”⁷

⁴ <https://uj szo.com/regio/1994-1998>

⁵ <https://uj szo.com/regio/1994-1998>

⁶ <https://uj szo.com/regio/1994-1998>

⁷ <https://napunk.dennikn.sk/hu/2947676/napunk-newsfilter-80-eves-szlovakia-egyik-szegyene/>

1998 szeptemberére talán a maffiamódszerek által megfélemlített lakosság többségének is leesett a tantusz, ha már 1997 decemberében Luxemburgban is kimondták, hogy Szlovákia nem tartja be az alapvető demokrácia követelményeit. De most ez az időszak végre véget ért, a választások lezajlottak, s a HZDS a saját csapdájának lett az áldozata: a május 20-i választási törvény értelmében ugyanis „az egyedül induló pártnak az összes szavazat legalább öt százalékát kell megszereznie, két vagy három párt koalíciójának 7, ennél több párt szövetségének 10 százalékos küszöböt szükséges elérnie a parlamentbe kerüléshez.”⁸ Ehhez azonban a HZDS és az SNS nem volt elég. Külön jó hír, hogy a három magyar párt koalíciójaként egyesült MKP (Magyar Koalíció Pártja) a szavazatok 10,18%-át megszerezve bekerült a parlamentbe.

Mečiar és Dzurinda

Agócs Ernő karikatúrája
az Új Szóban, 1998. 11. 02.

- Megint ekkora leszek!
- De most ilyen kicsi vagy.

(Agócs Ernő karikatúrája)

A legújabb szlovák miniszterelnök pedig már el is indult Brüsszelbe, s dörömböl az Európai Unió kapuin, hogy engedjék be, hátha sikerül változtatnia Szlovákia nemzetközi megítélésén.

„Holnap felkeresi az EU-ban jelenleg elnöklő Ausztriát, s találkozik Viktor Klima kancellárral. A La Libre Belgique című lapnak nyilatkozva elmondta: tárgyalásainak fő célja, hogy megváltoztassa a NATO, illetve az EU Szlovákiáról alkotott képét, és meggyőzze az európai szervezeteket, hogy az ország már demokratikus állam. Az új szlovák kormány legfontosabb feladatának minősítette, hogy bizonyítsa: az ország lakosai nemzeti hovatartozástól, bőrszíntől függetlenül egyenlőek a törvények előtt. A romákat illetően leszögezte: Pozsony külföldi segítséggel kész orvosolni a kisebbség problémáit. A miniszterelnök szerint a közeljövőben sok múlik azon, hogy sikerül-e megindítani a külföldi tőkét Pozsony felé. „Néhány éven belül Szlovákia teljesen más ország lesz” - szögezte le

⁸ <https://ujso.com/regio/1994-1998>

Dzurinda. Az Európai Bizottság szerdán kiadott országértékelése csalódást okozott Pozsonyban, mert nem teljesült az a várakozása, hogy Brüsszel már jövőre meghívja Szlovákiát a csatlakozási tárgyalások megkezdésére. Pavol Hamžík miniszterelnök-helyettes szerint a decemberi bécsi csúcstalálkozó lehetőséget teremt arra, hogy a szlovák integrációról szóló tárgyalások legkésőbb az 1999 júniusában tartandó németországi EU-csúcson megkezdődhessenek. „Nem várhattunk más értékelést” - közölte Hamžík, s emlékeztetett rá, hogy a jelentés még a parlamenti választások előtti helyzetre épül. Egyúttal azonban megjegyezte: az értékelés reagál a választások eredményeire is, s ez alkalmat kínál a megbeszélések megkezdésére. A szlovák kormányfő tegnap délután elsőként Jose Mario Gil-Roblesszel, az Európai Parlament elnökével tárgyalt, majd találkozott Javier Solana NATO-főtitkárral, Hans van den Broek főbiztossal és Jacques Santerrel, az Európai Bizottság elnökével. Az Európai Parlament képviselői pozitívan értékelték a pozsonyi kormányváltást.”⁹

Nevetni fog Brüsszelben is? Mikuláš Dzurinda miniszterelnök a tegnapi kormányülésen így búcsúzott a belga fővárosba való elutazása előtt. (ČTK-felvétel)

Az új kormány belügyminisztere, Ladislav Pittner elsődleges feladatként a közbiztonság helyreállítását, és a szlovákiai szervezett bűnözés felszámolását tűzte ki célul. Nagy kérdés, hogy mennyire lesz segítségére ebben a munkában az előző garnitúrához hű titkosszolgálat és a rendőri apparátus. Az Unió azonban várja eredményeket, melyek az ország integrációjához feltétlenül szükségesek, hiszen egy maffiaállam nem teljesítheti a demokrácia alapkövetelményeit.

⁹ https://library.hungaricana.hu/hu/view/UjSzo_1998_11/?pg=46&layout=s

Felhasznált szakirodalom:

J.Nagy László – Az európai integráció politikai története, Maxim Könyvkiadó – Szeged,
2002, ISBN: 963 86130 3 3

https://www.europarl.europa.eu/summits/lux1_en.html

https://www.bumm.sk/archivum/2013/09/26/87161_15-eve-bukott-meg-meciar-nem-tudni-hol-van

<https://napunk.dennikn.sk/hu/2947676/napunk-newsfilter-80-eves-szlovakia-egyik-szegyene/>

<https://uj szo.com/regio/1994-1998>

https://library.hungaricana.hu/hu/view/UjSzo_1998_11/?pg=46&layout=s

Fotók:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/UjSzo_1998_11/?pg=1&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/UjSzo_1998_11/?pg=46&layout=s